

Protokoll över samtal med polisinspektören Anders Thornestedt den 24 september 1986 med början kl 09.15.

Närvarande från kommissionen: Gunnel Lindberg och Tore Samuelsson.

Plats: Polisens ledningscentral.

Inledningsvis meddelas Thornestedt att dagens samtal kommer att röra en del kompletterande upplysningar.

TS = Tore Samuelsson

AT = Anders Thornestedt

TS: Du har nu fått läsa redovisningen av den intervju som hölls med dig den 11 september. Kan Du godkänna den i det skick den finns eller har Du någonting som Du vill påtala?

AT: Jag godkänner den som den är.

TS: Hur arbetar speaker och protokollförare i en situation som den som rådde den 28 februari i år? Dvs, ger speakern order till protokollföraren vad som skall antecknas eller är det protokollförarens egen sak att avgöra vad som skall antecknas?

AT: Det är protokollföraren som skall då göra den bedömning vad som skall föras upp på...Det är alltså ett teamwork det här. Och vad som skall skrivas på det här protokollet. Alltså, skall man speaka samtidigt och sedan säga till protokollföraren, hela tiden ha observation på vad som skrivs eller inte skrivs - det finns inte utrymme till det. Utan det är alltså protokollföraren.

TS: Vad skall då antecknas i protokollet en sådan här gång?

AT: Det skall noteras allting och framför allt då vem som har ansvaret på plats och sökområden, när olika rotlar här ringts och meddelats, vakt, havande, distriktet m.m. m.m. Vad som kan utgå från det där protokollet, anser jag, är sådant som rutinmässigt.....vad skall vi säga - Exempelvis baslarm, sådan dignitet på larm, skall anser jag noteras på protokollet. Ja, i princip skall dokumenteras allting som händer och sker.

TS: Har det någonting i någon utbildning eller dylikt tagits upp just den här problematiken, vad som protokollföraren har att iaktta?

AT: Någon utbildning i att föra protokoll har vi icke fått, i alla fall inte jag.

TS: Har Du och Birgitta Brolund vid något tidigare tillfälle arbetat i ett sådant här team?

AT: Nej, det har vi inte. Vad jag kan påminna mig har vi inte gjort det, nej.

TS: Har Du själv arbetat i något tidigare fall där protokoll har använts?

AT: Oh ja. Ett flertal gånger.

TS: Enligt föreskrifter och anvisningar utfärdade för driftssektionen så skall en viss form av protokollsblankett användas vid bl.a. mord. Och av det protokollet framgår bl.a. att det skall ske vissa underrättelser till andra enheter. Vem skall ansvara för dessa underrättelser som finns antecknade i det här protokollet?

AT: Ansvaret det är protokollföraren som har då. Dokumenterar signalement och samtliga uppgifter och lämnar då till...som bl.a. vakthavande befäl och krim. Det är alltså som jag sade förut protokollföraren som skall göra det.

TS: Var står det någonstans?

AT: Det är en bra fråga. Det kan jag inte svara på. Det är praktiskt.

TS: Det är en rutin alltså?

AT: Ja.

TS: Vad har Du själv för ansvar för en sådan här sak? Dvs, Du var i det här fallet chef över Birgitta Brolund och jag undrar då om det är Din sak att kontrollera att de här underrättelserna verkligen sker?

AT: Som jag sade är jag formellt ansvarig för att se till att det sker.

TS: Gjorde Du i det här fallet någon sådan kontroll?

AT: Jag visste om att krim, vakthavade på, jag tror det var VD 1, var meddelade och sedan.....Kommissarien där uppe ringde runt och det kollade ju inte jag. Jag kan inte säga exakt vilka som vart ikryssade.

TS: I det här fallet användes ju inte det här protokollet.

AT: Jag menar alltså, det dokumenterades kanske inte vart man har ringt, eftersom det inte var det här protokollet.

TS: Frågan var alltså om Du gjorde någon sådan kontroll av att det hade skett underrättelse i den utsträckning som det borde ha gjorts i det här sammanhanget?

AT: Nej, inte en sådan kontroll, nej.

TS: Och vad var anledningen till det?

AT: Jag förutsatte då att det hade redan gjorts. Jag visste om att krim bl.a. var meddelade. Jag hade samtal, jag ringde själv.....De visste om det. Vittnesförhör

hölls ju nära på krim. Men jag fick bekräftat att vakt-
havande i annat polisdistrikt och sådana där var meddelade
Det gjorde jag inte nej.

TS: Frågan var varför?

AT: Jaa, varför jag inte kontrollerade. Det var väl på
grund av arbetsbelastningen, stressituationen, kan jag
tänka mig, så kontrollerade jag inte vissa detaljer. Vilka
som meddelats.

TS: Vid det här tillfället så var det ju enligt tidigare
lämnade uppgifter så att Ni gick över på en särskild ka-
nal. Är det brukligt att man under liknande omständighe-
ter använder mer än en kanal?

AT: Nej, man använder en kanal vid sådana här händelser
eller grova brott. Och endast vid, ja eskorter och besök,
kan man använda två kanaler. Men anledningen att man gör
det här vid grova brott det är att samtliga då skall hålla
informerade. Man får bättre uppgifter ut till fältet och
samtliga patruller hör vad den andra patrullen säger. Så
vi använder alltid en kanal.

TS: Du sade vid föregående tillfälle att Söderström blev
beordrad och är utsedd att vara insatschef. Vad innebar
det konkret för ledningscentralens del att han utsågs till
det?

AT: Konkret att han då övertar ansvaret som insatschef och
vi skall ombesörja det han vill att vi skall göra.....
Personal, ja serva kan man säga med ett enkelt ord, honom
som insatschef.

TS: Var går gränserna för hans revir i ett sådant läge?

AT: Det är på brottsplatsen. Insatschefen skall då se till

avspärrningarna. Så att det är ju inte här uppe. Eftersom han är på plats direkt. Som det var i det här fallet. Och sedan sökningar i närområdet där. Det är insatschefens uppgift.

TS: Sökningar i närområdet, vad innebär det närmare?

AT: Det innebär då hur det ser ut på platsen där. Man kan tänka sig...skog eller byggnader, nya byggnader och restauranger och så. Det kan man alltså.....Han är på platsen, ser ju vad man skall söka, alltså hur det ser ut. Det är svårt för oss att veta häruppe. Det menar jag då med närområdet.

TS: Men för att en sådan sak skall kunna fungera så måste Ni väl, insatschefen och den som är ansvarig på ledningscentralen här, göra en överenskommelse var gränsen skall gå mellan hans och ledningscentralens område?

AT: Ja, det är klart.

TS: Gjordes det?

AT: Nej, det gjorde icke.

TS: Hur skulle Ni då kunna göra en effektiv undersökning, om Ni inte hade några gränser?

AT: ----- ta antal har räckt för Citykärnan och med tanke på gator och restauranger och så. Då har inte de

TS: Thornestedt önskar att besvara den frågan längre fram under samtalet.

TS: Du sade vid det föregående samtalet att det endast fanns två bilar att tillgå utöver de som var skickade till själva brottsplatsen, dvs två piketer plus Söderström. Jag önskar då att Du först tar del utav förteckningen över de resurser som fanns vid aktuell tid.

AT: De här två bilarna som jag pratade om vid förra samtalet, det gäller de som anmälde sig när jag gick ut med direkt påbyggnadsanrop när ilanropet hade kommit. Det är där dom bilarna kommer in, bl.a. 1170. Det var alltså bara två bilar som anmälde sig och de fick då uppgiften att åka till Birger Jarlsgatan från var sitt håll så att säga. Där kommer de här två bilarna in. Sedan så anmälde sig ett flertal här, efter.....Inte under samma radiotrafik som vi hade, utan senare, några minuter efteråt. Alltså första direkt fram var två bilar. Där kommer de här två in.

TS: Men resurser fanns det?

AT: Sedan så kom dom fram ja. Bl.a. så skulle bilar frigöras när det hade bekräftats vad som hade hänt. Då frigjorde de sig från IM, från de jobb de hade, bilarna. Det var ju bara två bilar där från början. När jag då gick ut och sade det där och de hörde vad som hade hänt, då kom ett flertal bilar. Det såg jag ju på IM:en här. Men först som sagt de här två bilarna. De fastnade i minnet när vi pratade förra gången.

TS: Var det alltså inte någon knapphet på resurserna?

AT: Nej, inte om man ser till protokoll och till IM. Knapphet och knapphet. Tillräckliga resurser anser jag icke att det fanns så tillvida om man har haft något mycket bra signalement att leta efter. Då är jag högst tveksam att detta antal har räckt för Citykärnan och med tanke på gator och restauranger och så. Då har inte de resurserna räckt. Men i det här fallet, som det var mycket dåligt att leta efter då.....Ser man antal man och bilar här och i det här konkreta fallet och vad förutsättningarna var att leta efter, så torde det ha räckt, ja. Så räcker antalet bilar enligt min bedömning just nu. Det var många bilar som var insatta här.

TS: Gjordes det något bottenskrap utav resurserna eller fanns det ytterligare resurser att tillgå om det så hade varit nödvändigt?

AT: Ett sådant här bottenskrap och larmanrop det gjordes icke. Och jag är högst tveksam att det fanns flera att tillgå än de som står uppsatta här på det här jobbet. På grund av att det var en fredagkväll och det var misshandel och en massa andra IM. Vi frigjorde bilar här. Det gjorde jag inte själv utan det gjorde personal här. De ringde från stationerna till kommissarien här uppe och leatade fram folk för att skicka ut. Men det är något som man bara har hört vid sidan om så här.

TS: Men ytterligare resurser fanns det väl i alla fall? Ni gick ju enligt vad Du tidigare sagt inte ut exempelvis på system 70. Vi vet att det fanns ju både spanbilar och en livvaksgrupp ute som icke blev underrättade.

AT: Livvaksgruppen och kanal 50, det har jag inte gått ut med. Så de vart inte meddelade den vägen, via radion i alla fall. Sedan hur de civila spanbilarna inte har blivit meddelade det kan jag inte förstå alls. Det beror ju alltså på hur man har daterat in sig, om man har radion på osv. De kan alltså ha knäppt in ett område eller skruvat ned. Det är konstigt alltså. Jag har hört det här också att inte span har meddelats. En patrull på Sergels torg tror jag att det var som massmedia tog upp.

TS: Har de system 80?

AT: De har system 80, ja.

TS: Jaha. Vid föregående tillfälle uppgav Du bl.a. att ett allanrop hade gått ut i det här sammanhanget. Och jag kan upplysa Dig om att de patruller som vi hittills har talat med, och som är ganska många, är det inte någon som har hört något allanrop. Det som har gått ut, säger man, är

det här områdesanropet. Och jag önskar då fråga, eftersom Du tidigare har sagt att det tydligen inte klaffar alltid, fungerar, det här allanropet, om Du närmare vill ange vad det har varit för fel?

AT: När vi fick det här system 80 i bruk, då var det ofta som anropen inte gick ut. Då rättades det här till och under tiden fick man bekräftat av radiobilarna att det hade gått ut. Sedan så fungerar det här systemet tillförlitligt en längre stund, nu kan jag inte riktigt säga månad. Det finns väl dokumenterat de här felen också. Och det är alltså inte för sällan som det har inträffat sådana här fel att man går ut med allanrop. Man kan även gå ut i områden där det inte fungerar alls. Men bekräftelse just i det här fallet, allanropet, det gjorde jag icke. För att tanken var att det var så lång tid innan, eller, vad det nu kunde bero på, att det inte skulle vara fel på det igen. Patrullerna i området hörde dom. Det är märkligt i och för sig. Hur kan de säga då att det är området kan jag inte riktigt förstå. Att de kan ha hört området.

TS: Jag får kanske rätta till om det var oklart det som jag sade. Att vad man har hört är det områdeslarm som gick ut först alltså, då i inledningsskedet, då bilarna anmälde sig, bl.a. de två piketerna. De har alltså inte sagt ett områdeslarm, utan det larm de har hört det var det områdeslarm som Helin skickade ut.

AT: Ja, då brister det lite där också. För att när piketpersonalen här kom med ilanropet då gjorde jag påbygggnadsanrop och det är alltså bilarna i CITY. Där gjorde jag icke något allanrop utan område ett, för då fick jag reda på att gärningsmannen hade sprungit. Och då gör man anrop område ett och öppnar alla bilar i City. Där kom bl.a. de här två bilarna, 1170. Så att inte piketen hörde, det är märkligt. När de hörde Helins område men inte mitt. Men VD 1-bilar, två stycken, hörde här då och åkte mot Birger

Jarlsgatan. Och jag pratade även med Söderström på det här området i samband med när han kom och sade att det var statsministern som var skjuten, det vill jag bestämt påminna mig.

TS: Tydligt så uttryckte jag mig oklart med hänsyn till vad Du svarar här. Vad jag menade var att man har hört de här anropen som gick ut i början, dvs områdesanropet och den trafik som därpå följde, men något allanrop han man inte....

AT: Allanrop gick jag ut med och då är det klart att det är tekniken i det här systemet.....Det har alltså inte gått ut det här allanropet till patrullerna.

TS: Enligt anvisningar utfärdade av ODC så är grundreglerna för anrop vid bl.a. brott med användning av skjutvapen ett larmanrop. Känner Du till det?

AT: Ja, det känner jag till.

TS: Av vilken anledning valde Du då inte larmanrop vid det här tillfället?

AT: Det beror på att radiotrafik, såg jag, pågick inte. Så jag kunde alltså nöja mig med ett allanrop. Och varför jag inte skickade larmanrop. Då har det inträffat så många gånger att systemet slagits ut. Det har absolut inte fungerat, vi har inte haft någon kontakt med bilarna på en längre tid. För att det skall återstartas det här systemet och det tar flera minuter innan det gör det. I bästa fall startar det själv, annars får en operatör gå ut och göra vissa moment. Så det vågade jag inte riskera i det läget, ett larmanrop. För då hade vi bara haft system 70 och det är inte alla patruller som har dem på bilarna, har de radioapparaterna.

TS: Vill Du konkretisera efter vilket mönster det lades upp härifrån?

TS: Innebär det alltså att larmanrop som skall användas i verkligt svåra lägen inte kan utnyttjas då?

AT: Risken är....Nu har man bytt program efter flera gånger här och man har testat efteråt också. Då fungerade det. Men det är fortfarande problem med larmanrop från bilar. Då kan systemet rasa ner. Så pass känsligt är det.

TS: När skedde bytet av program?

AT: Programbyte har vi gjort ett flertal gånger. Dels före händelsen och sedan ett flertal gånger efter också. Och det är av olika orsaker här att larmen inte fungerar, telefoner, ja det är tekniska svårigheter.

TS: När det gäller ett systematiskt eftersökande som väl var aktuellt vid det här tillfället så har Du och Birgitta Brolund lämnat skilda uppgifter hur det här gick till. Enligt Birgitta Brolund, som Du kanske känner till, så skulle det ha skett enligt det s.k. rutsystemet medan Du har förklarat att något sådant inte förekom. Vad är Din kommentar till det i dag?

AT: Jag vidhåller det jag har sagt förut. Jag kan icke påminna mig att vi har gjort det här rutsystemet.

TS: Pågick det eller genomfördes det över huvud taget från ledningscentralens sida någon systematisk eftersökning?

AT: Ja, det vill jag bestämt påminna mig här. Och tyvärr så står det inte i protokollet här. Men radiobilar och patruller kom med egna initiativ här om att besöka restauranger och så. Men det skedde även härifrån, till vissa delar.

TS: Vill Du konkretisera efter vilket mönster det lades upp härifrån?

AT: Ja, mönster. Det var platser. Jag har för mig att det var Nybroplan och sådana där, just adressangivelser. Men efter någon taxikarta....Naj, det kan jag fortfarande inte komma på.

TS: Men vari ligger systematiken då?

AT: Ja, precis, att det första här var att vi skulle då stänga av Nybroplan och ställa en patrull där, och sedan genomsöka Humlegården. Sedan hade vi, som jag sagt tidigare, ingenting i princip att leta efter här förutom åldern och en man. I avvaktan på det skulle vi lägga upp....Om sedan det här rutsystemet skulle komma in efter det, efter att vi fått signalementet, det vill jag låta vara osagt. Om det kan vara det som hon har tänkt på.

TS: Men efter vilken systematik frågar jag ännu en gång?

AT: Det skedde inte någon systematik så där direkt.

TS: Anledning? För Stockholms polisdistrikt gällande A- och B-området, nr 634, så står det bl.a. att polisinspektör med

AT: Det var alltså....Vi visste ju inte exakt den persons signalement, över huvud taget vad vi skulle leta efter. Utan det vart det här främst restauranger vid Birger Jarlsgatan, om han sprungit in någonstans där. Därav anledningen. Man ville alltså ha mer information, en patrull, vad skall man leta efter? Ja, en man i den åldern. Man ville ha mer att larma ut och sedan genomsöka systematiskt. Och det var hela tiden man satt och väntade på att få mera vittnesuppgifter så att säga.

TS: Men samtidigt var det väl en strid med tiden här? Där det gällde att inte tappa tempo?

AT: Ja, det är klart. Det var mycket folk i omlopp och så. Så att det var en strid med tiden, ja.

TS: Var det då inte angeläget att omgående få i gång en systematisk eftersökning? Även om signalementet var dåligt så fanns det ju dock ett visst signalement och det fanns ju ett vapen att leta efter osv. Och kanske inte minst att försöka att se om man fick tag på personer som ville lämna uppgifter.

AT: Jag håller med till fullo. Birgitta, har jag för mig, påstod att vi med det här rutsystemet gjorde det, det här eftersöket. Men vi hade alltså ställt ut patruller, som jag sade förut, vid Humlegården och Nybroplan, Snickarbacken. Sedan stod det alltså kollegor runt det här området där den här gärningsmannen skulle ha sprungit och då har man alltså kommit in i det här att vittnen har kommit fram till polisen och så. Så den biten fungerade säkert. Men just det här genomsöket, att gå in i portar och sånt där, det började piketen med ett tag tror jag. Systematiskt, det gjordes inte. Men just det där att placera ut folk, det gjordes.

TS: Enligt en för Stockholms polisdistrikt gällande A-order, nr 634, så står det bl.a. att polisinspektör med samordnande uppgifter inom radiocentralen, dvs den befattning som Du beklädde vid det här tillfället, har att samordna och leda operativa insatser vid ingripanden som kräver särskilda polisiära åtgärder, såsom vid bank- och postrån, bombhot och bl.a. mord. Och grova brott i övrigt. Anser Du att Du levde upp till vad som där föreskrivs?

AT: Ja, det anser jag, på grund av den situation som var. Och de uppgifter som vi har fått angående gärningsmannen.

TS: Men hur var det som vi tidigare diskuterade med systematiken; var det verkligen en effektiv eftersökning?

AT: Nej, inte i inledningsskedet, nej. Det var det inte.

TS: Ansvaret för den bristen?

AT: Ansvaret för det får jag delvis ta på mig. Det anser jag. Och det har sin förklaring i att det inte hade inkommit tillräckliga.....avvaktade besked angående den här gärningsmannen innan man kunde komma i gång.

TS: Vid det här tillfället när Ni flyttade upp i ledningsrummet så visade det sig att tekniken där inte fungerade. Var det något speciellt eller är det så att Du och övriga i gropan inte är utbildade på att koppla in apparaturen i ledningsrummet?

AT: Jag är icke utbildad till det. Jag skulle inte koppla in det då, den aktuella natten. Utan det vill jag påminna mig att Kjell Daniels var här uppe och skulle dra in en arbetsskärm och koppla in den här upp i ledningsrummet. Han kom och sade att det går inte att koppla in den här. Sedan så ringde han Sigurdsson. Jag tror att även han hade problem att få ihop de här kablarna. Det var någonstans på panelen. Men någon utbildning har jag inte fått.

TS: Är det förenat med svårigheter att få i gång det om man är lekman?

AT: Ja, det vill jag påstå.

TS: Du lämnade så småningom ledningsrummet och återgick till gropan. Var det riktigt handlat om man då tänker på vad som föreskrivs i den tidigare nämnda A-ordern, med det ansvar som Du har i ett sådant här läge?

AT: Jag gjorde den bedömningen, och den tycker jag är helt riktig, att Söderquist tog över här uppe som operatör. Så ville jag helt följa verksamheten i övrigt. Med det menar jag då om det skulle följa något på det här tragiska som inträffade. Jag ville ha en helhetsbild av vad som hände i Stockholms city och i Stockholms polisdistrikt över huvud taget. Men jag ville inte låsa fast mig här uppe. Då hade Söderquist kommit och han togs i anspråk, tog över speakandet.

TS: Var det inte svårt för Söderquist att ta över med hänsyn till protokollets utformning, dvs ytterst knapphändigt som Du har sett.

AT: Ja, när jag ser efteråt så är det knapphändigt, ja. Men han har då varit med, han kom inte precis utifrån och inte har hört någonting, utan han har tagit del. Vi pratade med varann när han var uppe här i ledningsrummet och så. Så han var inte helt....Det här hade hänt....Att läsa igenom protokollet snabbt - han visste i stora drag vad som inträffat. Sedan var de respektive patrullerna befann sig och så, där hänvisar man givetvis till protokollet.

TS: Vad var det - eller var det något kanske jag skulle säga - som enligt Din mening icke flöt bra utöver vad vi tidigare har diskuterat om den här systematiken i efterspaningen?

AT: Det var kontakten med personal på brottsplatsen. Och kommissarie Söderström där. Han hade säkert svårigheter där att få fram signalement som jag har sagt tidigare. Men det var inte mycket, vad jag kan påminna mig, dialog mellan oss, eller mig, och Söderström. Det fungerade inte bra, kontakten oss emellan.

TS: Vad var det för brister där?

AT: Information i första hand. Och det var väl att han inte fick fram signalementet och vittnesuppgifterna som befann sig på platsen. Det är en bit.

TS: Beträffande utbildning så skulle jag vilja fråga hur det ligger till med den. Genomgår Ni någon kurs eller dylikt när ni börjar på ledningscentralen?

AT: Ja. Det är en sådan där radiokurs, ja. Och den är främst då tekniken här uppe. Den måste vi ha för att över huvud taget vara behöriga att jobba häruppe.

TS: Har Ni några spel eller dylikt där Ni får träna på sådana här större allvarliga fall så att säga?

AT: Nej. Jag har varit med en enda gång och då var det ett spel med ett bankrån av enklaste formatet. Det är det enda.

TS: Sker det utbildning och information om gällande order?

AT: Vi har från 25 minuter efter inställelsen ett pass där vi ska ha information bl.a. Men det är mycket annat som skall tas upp på den där genomgången av expeditjonsbefälet. Där kommer nya order in.

TS: Anser Du själv Dig vara väl insatt i den ordersamling som gäller?

AT: Jag läser själv här. På natturerna så går jag igenom order. Det är en förutsättning för att över huvud taget kunna hänga med i order och sånt.

TS: Jag önskar då avslutningsvis få ett svar på den fråga som gällde gränserna mellan insatschefens och ledningscentralens uppgifter.

AT: I det konkreta fallet så kan jag inte påminna att några gränser har satts mellan insatschefen och ledningscentralen här.

TS: Bör inte det ha varit till men för ett meningsfullt efterspanande?

AT: Jo, men som sagt, jag kan inte påminna mig om att det har gjorts.

TS: Och anledningen?

AT: Jag kan tyvärr inte påminna mig om anledningen att det inte har gjorts.

